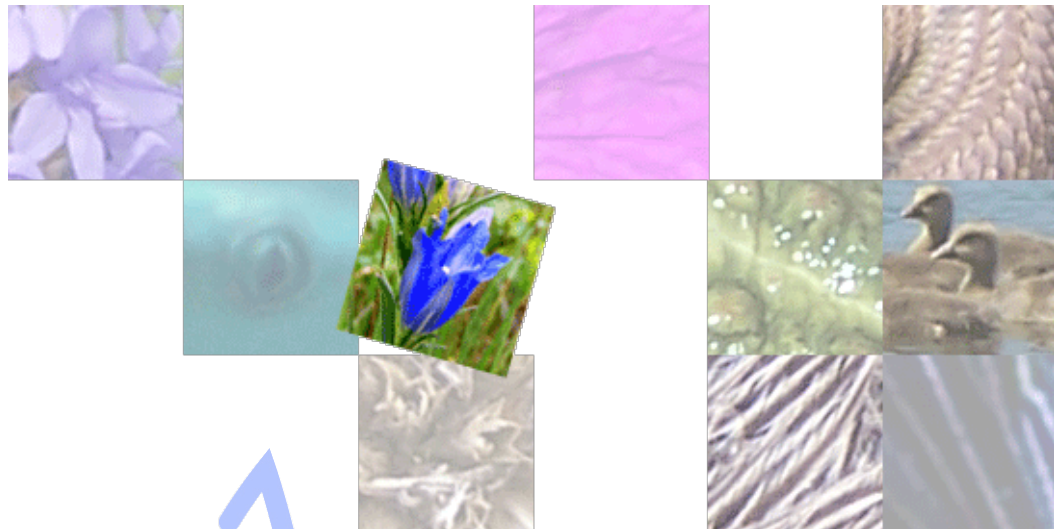

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Actualisatie nader onderzoek flora en fauna

Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart

Actualisatie nader onderzoek flora en fauna

Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart

Opdrachtgever Contactpersoon	Woningstichting Eigen Haard mevrouw S. Bonarius
Projectnummer	18029
Datum	6 december 2018, actualisatie 20 september 2021
Auteur	ing. C. Hardeman
Goedgekeurd door	A. Nieuwenhuis MSc en H.H.J. van der Burgt
Wijze van citeren	Hardeman, C., Actualisatie Nader onderzoek flora en fauna Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart. <i>ECOquickscan</i> , ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2021.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T (0316) 849390 | M (06) 12 97 16 80 | haico@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	2
1.3	Leeswijzer	3
2.	WETTELIJK KADER	4
2.1	Soortenbescherming	4
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
3.1	Vleermuizen	5
3.2	Jaarrond beschermde vogels	6
3.2.1	Huismus	6
3.2.2	Gierzwaluw	6
3.3	Actualisatie nader onderzoek	6
3.4	Overige waarnemingen	7
4.	RESULTATEN	8
4.1	Vleermuizen	8
4.1.1	Foeragegedrag	9
4.1.2	Vaste vliegroutes	10
4.1.3	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	10
4.1.4	Paarverblijfplaatsen	11
4.1.5	Winterverblijfplaatsen	11
4.2	Jaarrond beschermde vogels	12
4.2.1	Huismus	12
4.2.2	Gierzwaluw	12
4.3	Overige waarnemingen	12
5.	CONCLUSIE	14
5.1	Beschermde soorten	14
5.2	Consequenties	14
5.3	Aanbevelingen	16

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Bijlagen

- Bijlage 1 Literatuurlijst
- Bijlage 2 Wet natuurbescherming
- Bijlage 3 Gebiedsfuncties voor vleermuizen
- Bijlage 4 Kaarten resultaten nader onderzoek

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Kudelstaart (gemeente Aalsmeer, provincie Noord-Holland) is aan de Bilderdammerweg 6 - 32 de ontmanteling (sloop) van de woningen beoogd. In het kader van de voorstaande beoogde ontwikkelingen heeft Woningstichting Eigen Haard, op basis van een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna (Leijtens, 2018), aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* verzocht een nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen (met name naar gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger), huismus en gierzwaluw. In 2021 is aan *ECOquickscan* gevraagd het nader onderzoek te actualiseren. In het voorliggende rapport worden de resultaten en conclusies van beide onderzoeken weergegeven.

Ligging (rood omlijnd) en indrukken van het plangebied; ruim opgezette woningen met diepe tuinen; Gemeentelijke woning (links omlijnd) en woningen Eigen Haard (rechts omlijnd). (bron luchtfoto: Google)

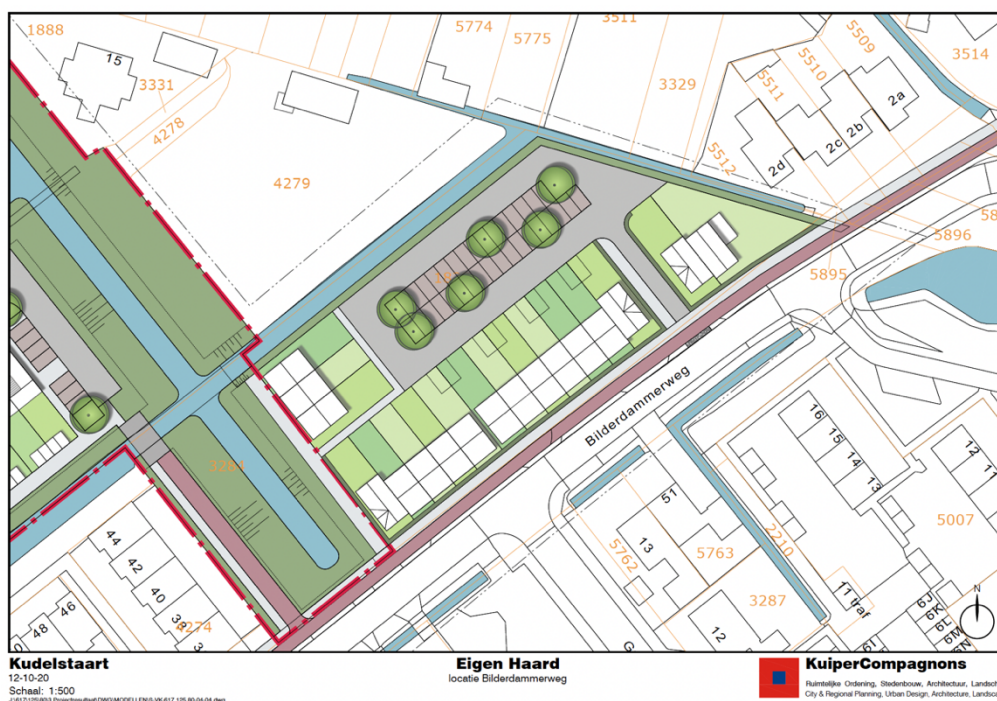
1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Het plangebied aan de Bilderdammerweg ligt aan de rand van de bebouwde kom van Kudelstaart. Ten noorden van het plangebied liggen de Westeinderplassen. Het plangebied ligt aan de noordzijde van de bebouwde kom, welke aan de oost- en zuidzijde omringt wordt door grote kassencomplexen. Oostelijk van het plangebied liggen de sociale voorzieningen van Kudelstaart.

Het plangebied ligt in de driehoek tussen de Herenweg en de Bilderdammerweg. De Herenweg ten noorden van het plangebied grenst aan de Westeinderplassen. Ten noorden en westen grenst het plangebied aan grote tuinen en akkers. Het plangebied zelf betreft een twaalfstal rijtjeswoningen met ruime tuinen en een vrijstaand huis aan de oostkant van het plangebied. De meeste tuinen zijn netjes onderhouden en zijn (grotten)deels bebouwd met diverse bijgebouwen en schuren. In de tuinen staan voornamelijk gecultiveerde sierplanten. Enkele tuinen hebben een aangelegde vijver. De achterzijde van een deel van de tuinen grenst aan een sloot welke vermoedelijk aansluiten op de watergangen tussen de achtergelegen akkers. De sloot ligt op de perceelsgrens (de perceelsgrens loopt waarschijnlijk in het midden van de sloot). Uitgangspunt is dat de sloot ook in de toekomst ongewijzigd behouden blijft.

Tijdens het actualisatieonderzoek in 2021 waren de meeste rijtjeshuizen onbewoond. De onbewoonde huizen zijn dichtgemaakt met houten planken en sloten. De tuinen van deze woningen zijn wat verwilderd. Van de huizen die nog wel bewoond zijn, zijn de tuinen onderhouden. De geschiktheid van de woningen voor beschermde soorten is sinds 2018 onveranderd gebleven.

Binnen het plangebied is de sloop van de woningen beoogd, waarna nieuwe woningen gebouwd zullen worden. Onderstaand het stedenbouwkundig plan zoals dat op dit moment bekend is. Ten behoeve van de voorgenomen bouwplannen zal ter plaatse van de nieuw te graven watergang het aanwezige groen zoveel mogelijk behouden blijven. Alle aanwezige vegetatie en (bij)gebouwen ter plaatse van de nieuw te bouwen woningen worden verwijderd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de natuurwetgeving. Hoofdstuk 3 gaat in op de toegepaste onderzoeksmethode(s). De resultaten van het onderzoek komen aan bod in hoofdstuk 4. In de conclusies, beschreven in hoofdstuk 5, wordt duidelijk wat de consequenties zijn naar aanleiding van het onderzoek.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Het nader onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw voor het project Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart is uitgevoerd in het kader van hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming.

2.1 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Het inventariseren van flora en fauna gebeurt, indien beschikbaar en toepasbaar, aan de hand van protocollen of 'vaste' inventarisatiemethodes. Deze methodes leiden vaak tot een goed beeld van de te onderzoeken soort of soortgroep in het plangebied. Indien mogelijk wordt dan ook volgens deze breed geaccepteerde onderzoeksmethode(s) geïnventariseerd. Hieronder wordt per soort of soortgroep de onderzoeksmethode(s) weergegeven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform het protocol voor het inventariseren van vleermuizen (afgekort "vleermuisprotocol") dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur¹. In het vleermuisprotocol worden verschillende onderzoeksperiodes onderscheiden naar de verschillende functies (zie bijlage 3) dat een gebied kan hebben voor vleermuizen. Binnen het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar kraam- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek naar kraam- en paarverblijfplaatsen geeft ook inzicht in andere mogelijk belangrijke functies van het plangebied voor vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen vindt plaats met behulp van een batdetector (een apparaat dat ultrasone vleermuisgeluiden omzet in voor het menselijk oor hoorbare geluiden). Met meerdere personen² (uitgerust met een Petterson D240x) is op 5 juni, 7 juni, 20 juni, 11 juli, 28 augustus en 18 september 2018 onderzoek gedaan naar kraam- en paarverblijfplaatsen. Het onderzoek heeft zowel rond zonsopgang (ochtendonderzoek) als rond zonsondergang (avondonderzoek) plaatsgevonden. 's Ochtends wordt voornamelijk gekeken naar zwermgedrag nabij de verblijfplaats. In de avond wordt gekeken naar uitvliegers en tijdens het paarseizoen wordt geluisterd naar roepende mannetjes vanuit of in de nabijheid van de verblijfplaats.

Weersomstandigheden

Onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan weersomstandigheden, als het bijvoorbeeld hard waait of de temperatuur te laag is verlaten vleermuizen hun verblijfplaats niet. In tabel 3.1 staan de weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek.

Tabel 3.1: Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen in 2018.

Datum	Zonsonder- of opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
5 juni 2018	21:55	21:00 - 22:30 ²	14 °C	4 Bft	Optimaal
7 juni 2018	05:22	03:21 - 05:22	17 °C	1 - 2 Bft	Optimaal
20 juni 2018	22:04	20:30 - 00:04 ¹	21 °C	3 - 4 Bft	Optimaal

¹ De onderzoeksinspanning voor het nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in 2018 is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2017.

² Voor de onderzoeksinspanning en inzet van personen is rekening gehouden met de vereisten zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol 2017. Binnen ECOquickscan wordt de onderzoeksinspanning altijd bepaald door Haico van der Burgt, ervaren (vleermuis)onderzoeker en ondermeer een actief lid van het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

Datum	Zonsonder- of opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
11 juli 2018	21:57	20:30 - 23:57 ¹	19 °C	2 Bft	Optimaal
28 aug. 2018	20:36	21:40 - 23:40	15 °C	0 - 1 Bft	Optimaal
18 sept. 2018	19:47	21:00 - 23:00	19 °C	3 Bft	Optimaal

¹ Voorafgaand aan de vleermuisronde is onderzoek uitgevoerd naar gierzwaluw, vandaar dat er ruim een uur voor zonsondergang is gestart.

² Extra vleermuisronde; betreft een onderzoeksronde naar gierzwaluwen en daarmee geen volledige, 2 uur durende, ronde naar vleermuizen.

3.2 Jaarrond beschermde vogels

3.2.1 Huismus

Het nader onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek zoals beschreven in het 'Kennisdocument Huismus' van BIJ12, versie 1.0, juli 2017. Op 23 april en 4 mei 2018 is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

3.2.2 Gierzwaluw

Het nader onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek zoals beschreven in het 'Kennisdocument Gierzwaluw' van BIJ12, versie 1.0, juli 2017. Op 5 juni, 20 juni en 11 juli 2018 is gekeken naar in- en uitvliegende vogels, territorium- en nestindicerend gedrag, sporen (poepjes, nesten, etc.) en de aanwezigheid van jonge vogels in het gebied.

3.3 Actualisatie nader onderzoek

Om er zeker van te zijn dat de onderzoeksresultaten sinds 2018 onveranderd zijn gebleven, is een deel van het nader onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluw opnieuw uitgevoerd.

Het zomeronderzoek van vleermuizen is opnieuw uitgevoerd, met name om te bepalen of het plangebied geen kraamverblijfplaatsen bevat en of de vliegroute die door het plangebied loopt nog steeds actief is. Het onderzoek naar vleermuizen is vergelijkbaar uitgevoerd als beschreven in paragraaf 3.1 en voldoet aan het vleermuisprotocol versie 2021. Ook is er eenmalig gekeken of de gierzwaluw nog steeds afwezig is in en in de directe omgeving van het plangebied. Naast het onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluw is er gelet op sporen en aanwezigheid van huismus. In tabel 3.2 zijn de onderzoeksomstandigheden ten tijde van het onderzoek weergegeven.

Tabel 3.2: Weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen in 2021.

Datum	Zonsonder- of opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
2 juni 2021 ¹	23:53	20:38 – 23:54	24 – 18	1	Optimaal
23 juni 2021	05:19	03:09 – 05:20	2 – 4	2 – 1	Optimaal
13 juli 2021	21:58	21:48 – 00:01	19	1	Optimaal

Datum	Zonsonder- of opgang	Tijdstip onderzoek	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Onderzoeks- omstandigheden
15 juli 2021	21:55	21:48 – 00:00	18	3-4	Optimaal

¹ Voorafgaand aan de vleermuisronde is onderzoek uitgevoerd naar gierzwaluw, vandaar dat er ruim een uur voor zonsondergang is gestart.

Als er tijdens de onderzoeks rondes aanleiding was tot het vermoeden van afwijkende onderzoeksresultaten ten opzichte van de resultaten uit 2018, zou het nader onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus worden uitgebreid. Dit was echter niet het geval (zie hoofdstuk 4).

3.4 Overige waarnemingen

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw is ook gelet op de aanwezigheid van andere (beschermde) soorten in het plangebied. Wanneer er overige (beschermde) soorten zijn waargenomen, zijn deze waarnemingen genoteerd en beschreven.

4. RESULTATEN

Het nader onderzoek voor het project Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart heeft het onderstaande resultaat opgeleverd.

4.1 Vleermuizen

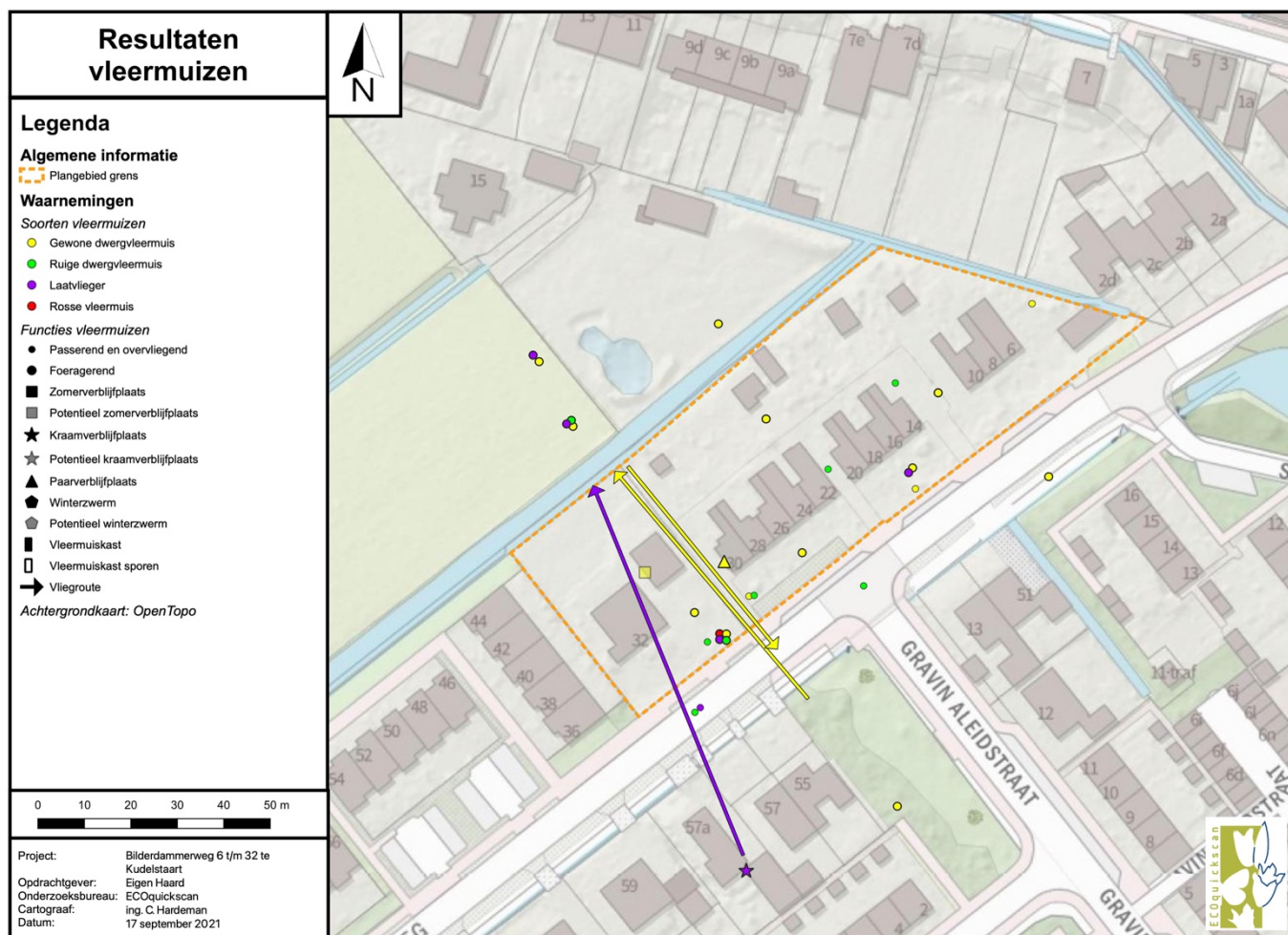
Het nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee delen. Op de eerste vier onderzoeksmomenten is het voorkomen van kraamverblijfplaatsen onderzocht. Dit onderzoek heeft ook inzicht gegeven in het voorkomen van zomerverblijven, vliegroutes en het foerageergedrag van vleermuizen. De twee onderzoeksmomenten in augustus en september hebben inzicht gegeven in het voorkomen van paar- en winterverblijfplaatsen.

Figuur 4.1: Waarneming van vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied gedurende het onderzoek in 2018.

Op figuur 4.1 zijn de waarnemingen van alle zes de onderzoeksmomenten uit 2018 bijeengebracht. De kaart geeft op het gebied van het foerageergedrag vooral weer welke elementen (regelmatig) gebruikt worden. Het aantal vleermuizen dat gebruik maakt van het gebied is hieronder tekstueel uitgelegd.

Op figuur 4.2 zijn de waarnemingen van de onderzoeksmomenten uit 2018 en 2021 samengevoegd. De waarnemingen van foeragerende en passerende vleermuizen betreffen alle locaties waarop de vleermuizen zijn waargenomen en zegt weinig over de activiteit van vleermuizen gedurende de onderzoeksrondte.

Figuur 4.2: Waarneming van vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied gedurende het onderzoek in 2018 en 2021. De vergrootte versie van de resultatenkaart is te vinden in bijlage 4.

4.1.1 Foerageergedrag

Tijdens het onderzoek zijn vier vleermuissoorten waargenomen, namelijk gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). De rosse vleermuis is één keer passerend waargenomen op 7 juni 2018. Mogelijk maakte deze vleermuis gebruik van de vliegroute (zie paragraaf 4.1.2; vaste vliegroutes). Verder is de ruige dwergvleermuis eenmalig op 11 juli

passerend waargenomen. Daarnaast zijn zowel de gewone dwergvleermuis als de laatvlieger in kleine aantallen (gewone dwergvleermuis 2 tot 4 en laatvlieger 2 tot 3 exemplaren) foeragerend aangetroffen in en aansluitend aan het plangebied. Ook zijn er grotere aantallen gewone dwergvleermuis (5 - 10 exemplaren) en laatvlieger (6 - 8 exemplaren) aangetroffen op weg naar de weilanden ten noorden van het plangebied (zie paragraaf 4.1.2; vaste vliegroutes). Deze weilanden fungeren als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

In 2021 was het beeld van foeragerende dieren vergelijkbaar met de waarnemingen uit 2018, waarbij de foeragerende activiteiten met name gekoppeld waren aan de groenstructuren tussen Bilderdammerweg 30 en 32 en de wat meer verwilderde tuin van Bilderdammerweg 32. De grotere aantallen laatvlieger zijn echter niet waargenomen, omdat de kraamkolonie op Bilderdammerweg 57a in 2021 niet is waargenomen (paragraaf 4.1.3). Daarnaast is de ruige dwergvleermuis op alle onderzoeksmomenten in 2021 passerend waargenomen. De rosse vleermuis is daarentegen in 2021 niet waargenomen.

4.1.2 Vaste vliegroutes

Er is een essentiële vliegroute vastgesteld die het plangebied doorkruist. Deze wordt gebruikt door de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en loopt respectievelijk van het park en de potentiële kraamverblijfplaats ten zuiden van het plangebied, tussen Bilderdammerweg 30 en 32 door, naar het foerageergebied ten noorden van het plangebied. De vliegroute wordt, in het plangebied, gevormd door enkele volwassen bomen en open ruimtes tussen gebouwen.

Vanuit het oosten vliegt een klein aantal gewone dwergvleermuizen via de Bilderdammerweg naar de vliegroute. Er zijn te weinig dieren waargenomen om dit als vliegroute te duiden. Echter, komen er duidelijk dieren van verderop uit het dorp om via de vastgestelde vliegroute (hierboven beschreven) het achterliggende foerageergebied te bereiken.

In 2021 is bevestigd dat deze vliegroute nog steeds aanwezig is en wederom gebonden was aan de volwassen bomen en open ruimtes tussen Bilderdammerweg 30 en 32. De vliegroute werd met name gebruikt door 2 tot 5 exemplaren van gewone dwergvleermuis. De laatvlieger is beperkt waargenomen, vanwege de afwezigheid van de kraamverblijfplaats op Bilderdammerweg 57a (paragraaf 4.1.3). Aangenomen wordt dat de vliegroute ook door laatvlieger wordt gebruikt als de kraamverblijfplaats op Bilderdammerweg 57a in gebruik is.

4.1.3 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In het plangebied is tijdens het onderzoek geen zomer- of kraamverblijfplaats waargenomen. In 2021 is wel één potentiële zomerverblijfplaats waargenomen bij de schuur van Bilderdammerweg 32. Er zijn geen uitvliegers waargenomen, maar op 2 juni 2021 is later op de avond één aantikkend exemplaar waargenomen bij de open stootvoeg rechts bij het anker. Ook gedurende de overige onderzoeksrondes is dermate veel activiteit waargenomen bij de schuur dat er sterke vermoedens zijn voor de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in de schuur.

Aansluitend aan het plangebied, op Bilderdammerweg 57a, is in 2018 wel een mogelijke kraamverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen aan de achterkant van het huis. Er zijn hier op 11 juli 2018 6 tot 8 uitvliegende exemplaren waargenomen, welke via de vliegroute door het

plangebied richting de weilanden vlogen. Deze aantallen kunnen duiden op een (kleine) kraamkolonie, maar ook op een grote zomerverblijfplaats. Aangezien de verblijfplaats op enige afstand van het plangebied ligt, kon hier geen uitsluitel over verkregen worden. In 2021 is de potentiële kraamverblijfplaats van laatvlieger niet waargenomen in de omgeving van het plangebied, waardoor ook in 2021 geen uitsluitel gegeven kon worden.

4.1.4 Paarverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek is op 18 september 2018 bij Bilderdammerweg 30 een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. Gezien de omliggende bebouwing (ook liggend in het plangebied) minder geschikt is, is er waarschijnlijk een paarverblijfplaats aanwezig in deze woning. De exacte locatie van deze paarverblijfplaats kon niet vastgesteld worden. Verder zijn eenmalig op 28 augustus 2018 een gewone dwergvleermuis en een ruige dwergvleermuis roepend ver ten zuidwesten van het plangebied gehoord.

Aangezien de waarnemingen tijdens het zomer- en kraamonderzoek in 2021 vergelijkbaar waren met de waarnemingen uit 2018, kan worden aangenomen dat de geschiktheid van het plangebied vergelijkbaar is gebleven en was het opnieuw uitvoeren van het paaronderzoek niet noodzakelijk. Aangenomen wordt dat de paarverblijfplaats die in 2018 is vastgesteld nog steeds aanwezig is en dat de potentiële zomerverblijfplaats in de schuur van Bilderdammerweg 32 ook gebruikt kan worden als paarverblijfplaats.

4.1.5 Winterverblijfplaatsen

De gebouwen zijn ongeschikt als massawinterverblijfplaats (Leijtens, 2018). De afwezigheid van zwermactiviteiten tijdens het najaarsonderzoek bevestigt dit.

Kleine winterverblijfplaatsen van soorten die in gebouwen (woningen) overwinteren, zoals de gewone dwergvleermuis, zijn niet tot nauwelijks te onderzoeken. De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen is voor de gewone dwergvleermuis vaak een indicatie dat gebouwen ook geschikt zijn als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterde gewone dwergvleermuizen. Afhankelijk van het type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters of ook tijdens strenge vorst (vaak alleen als vleermuizen gebruik kunnen maken van ruimtes in de spouw of op zolder).

Op basis van het type bebouwing wordt verwacht dat de paarverblijfplaats bij strenge vorst waarschijnlijk niet geschikt is; de woning is inmiddels niet meer bewoond (er wordt dus geen warmte meer gestookt) en de muren hebben geen spouw. De ondiepe verblijfplaats zal bij strenge vorst niet worden gebruikt door vleermuizen en vormt dan ook geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis (geen volwaardige winterverblijfplaats).

4.2 Jaarrond beschermde vogels

Binnen het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar huismus en gierzwaluw.

4.2.1 Huismus

De huismus (*Passer domesticus*) is niet waargenomen in het plangebied. De huismus is wel op beide onderzoeksdagen meermaals roepend vanuit tuinen en een dakgoot ten zuiden van het plangebied waargenomen, namelijk op de Bilderdammerweg 57a (tuin) en op de kruising van de Bisschop Koenraad en Graaf Willemlaan (dakgoot en tuin). Hier zijn waarschijnlijk nesten van de huismus aanwezig.

Aangezien de geschiktheid van het plangebied onveranderd is gebleven en er tijdens het onderzoek naar gierzwaluw en vleermuizen geen indicaties zijn geweest voor de aanwezigheid van huismussen in het plangebied (geen roepende exemplaren in struiken en de afwezigheid van sporen), wordt aangenomen dat ook in 2021 geen huismusnesten in het plangebied aanwezig waren.

4.2.2 Gierzwaluw

Nesten van gierzwaluwen (*Apus apus*) zijn in 2018 niet waargenomen in het plangebied. De gierzwaluw is wel op alle onderzoeksmomenten in 2018 meermaals foeragerend aangetroffen ten noordwesten en ten zuiden van het plangebied. Ook heeft de bewoner van Bilderdammerweg 20 aangegeven dat er in het verleden wel een nest heeft gezeten, maar dit nest was in 2018 duidelijk niet meer aanwezig.

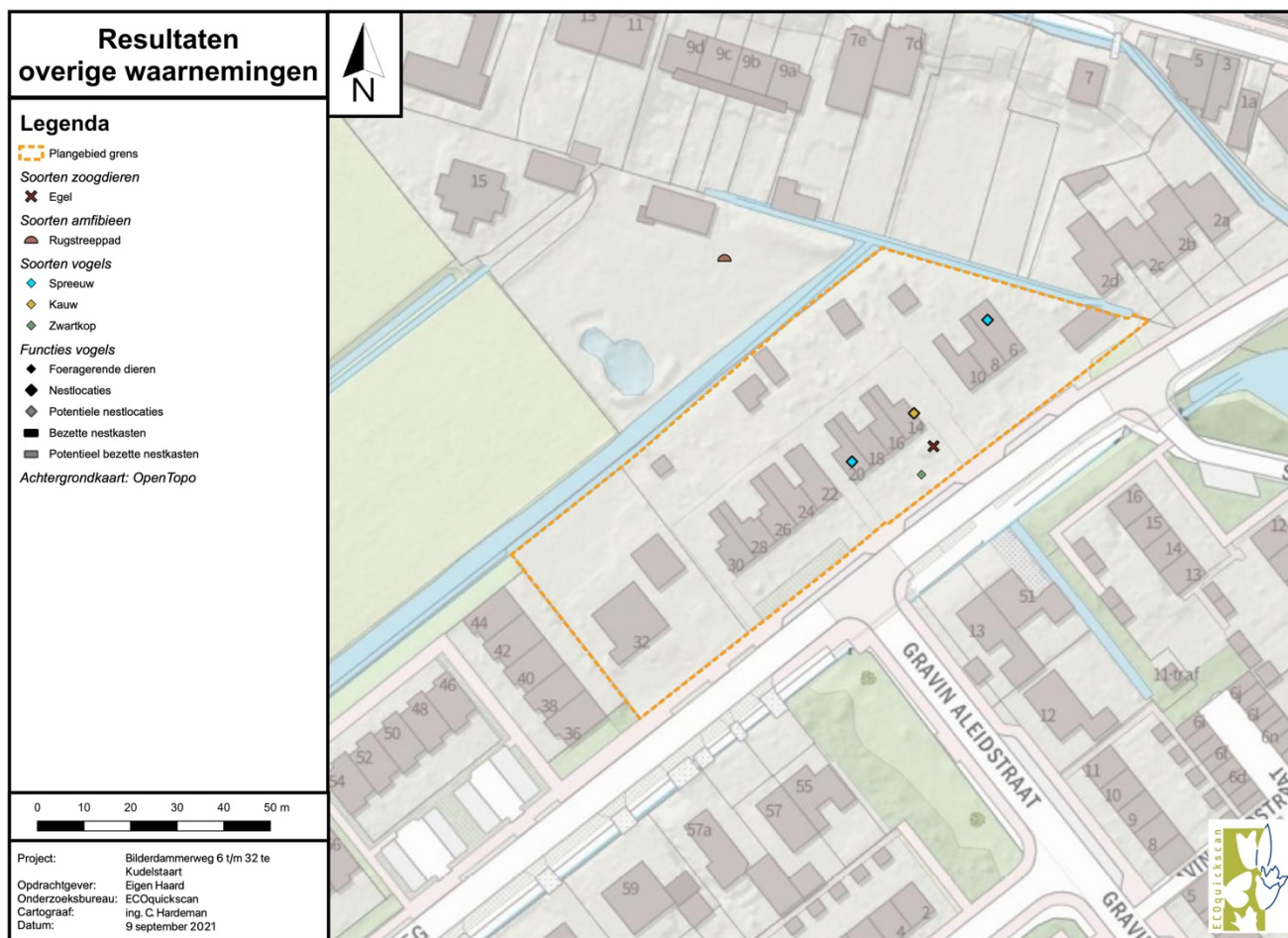
Op 2 juni 2021 is opnieuw gekeken of er nestlocaties van gierzwaluw aanwezig zijn het plangebied. Ook in 2021 zijn er alleen gierzwaluwen waargenomen die een binding hadden met de woningen ten zuiden van het plangebied. In het plangebied was geen activiteit van gierzwaluwen. Ook tijdens de schemering ten tijde van het onderzoek naar vleermuizen is geen activiteit van gierzwaluw waargenomen in het plangebied. Aangezien dit beeld overeenkomstig is met het beeld uit 2018, is vastgesteld dat in het plangebied geen nestlocaties van gierzwaluw aanwezig zijn.

4.3 Overige waarnemingen

In 2018 zijn er geen waarnemingen van overige soorten waargenomen. In 2021 zijn er wel waarnemingen van overige soorten binnen en buiten het plangebied gedaan (figuur 4.3). Op 2 juni 2021 zijn er twee spreeuwennesten, waarvan één in de schoorsteen van Bilderdammerweg 20 en één naast het dakraam van Bilderdammerweg 6, en één kauwennest bij de nok van Bilderdammerweg 14 waargenomen. Ook is er een zwartkop waargenomen in de tuin van Bilderdammerweg 16.

Naast de algemene broedvogels is op 2 juni 2021 ook rugstreeppad gehoord vanuit het weiland ten noorden van het plangebied en in een vijver in de achtertuin van één van de huizen zuidelijk van het plangebied (valt buiten figuur 4.3). De rugstreeppad bevindt zich niet in het plangebied.

Als laatste is er op 2 juni 2021 een egel gezien in de tuin van Bilderdammerweg 14.

Figuur 4.3: Waarneming van overige soorten binnen en in de directe omgeving van het plangebied gedurende het onderzoek in 2018 en 2021. De vergrootte versie van de resultatenkaart is te vinden in bijlage 4.

5. CONCLUSIE

Uit de resultaten voor het project Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart kunnen de onderstaande conclusies getrokken worden.

5.1 Beschermde soorten

In het plangebied is nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

Vleermuizen

Tijdens het nader onderzoek zijn in het plangebied de volgende verblijfplaatsen en functies van vleermuizen vastgesteld:

- 1 paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis;
- 1 potentieel zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis;
- 1 vliegroute van gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Er zijn geen (grote) winterverblijfplaatsen vastgesteld. De paarverblijfplaats is mogelijk wel geschikt voor overwintering van één of enkele vleermuizen. Echter, tijdens strenge vorst is de paarverblijfplaats ongeschikt voor overwintering en is daarmee geen volwaardige winterverblijfplaats.

Huisumus

In het plangebied zijn geen nestlocaties van de huismus aangetroffen.

Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen.

Overige waarnemingen

In het plangebied zijn twee nestlocaties van spreeuw en één nestlocatie van kauw waargenomen. De spreeuw en kauw betreffen algemene broedvogels en vallen onder de zorgplicht.

Buiten het plangebied zijn waarnemingen gedaan van rugstreeppad. In het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor deze soort (Leijtens, 2018). Geadviseerd wordt wel om deze omstandigheid te voorkomen tijdens de sloop en nieuwbouw binnen het plangebied; de rugstreeppad kan gebieden, zoals bouwterreinen, in het voortplantingsseizoen in korte tijd ontdekken en bevolken. Maatregelen ter voorkomen van de vestiging van rugstreeppad kunnen worden uitgewerkt in een ecologisch werkplan.

5.2 Consequenties

In het plangebied twee vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en laatvlieger vastgesteld. Deze vaste rust- en verblijfplaats en de vliegroute zijn jaarrond beschermd. Negatieve effecten op de vaste rust- en verblijfplaats en de vliegroute zijn, bij de sloop van de gebouwen, niet uit te sluiten.

Woningstichting Eigen Haard is in het bezit van een generieke ontheffing voor deze soorten (kenmerk OD.268934). Om aan te kunnen sluiten bij deze generieke ontheffing moet het project aan een aantal voorwaarden voldoen:

1. De generieke ontheffing geldt voor renovatie- en verduurzamingsprojecten (project SaVe) binnen de provincie Noord-Holland.
2. De generieke ontheffing is alleen geldig voor vaste rust-, verblijf- en nestplaatsen van de soorten en aantallen uit de onderstaande tabel.

Tabel: gebruik van de generieke ontheffing op basis van de fractie van de Noord-Hollandse populatie

	Gebruik generieke ontheffing		
	Wel		Niet
	Zonder voorbehoud ¹	Nader overleg met bevoegd gezag ²	Reguliere ontheffingsaanvraag ³
Fractie van de Noord-Hollandse populatie ⁴			
Huismus	0-63	64-316	>316
Huismus in Amsterdam ^{2*}	0-63	64-190	>190
Gierzwaluw	0-4	5-19	>19
Gewone dwergvleermuis	0-23	24-113 en bij kraam/massawinterverblijfplaats	>113
Ruige dwergvleermuis	0-8	9-38 en bij kraam/massawinterverblijfplaats	>38
¹ deelproject heeft betrekking op minder dan 0,1 % van de Noord-Hollandse populatie ² deelproject heeft betrekking op tussen de 0,1 % en 0,5% van de Noord-Hollandse populatie ^{2*} deelproject heeft betrekking op tussen de 0,1% en 0,3% van de Noord-Hollandse populatie ³ deelproject heeft betrekking op meer dan 0,5 % van de Noord-Hollandse populatie ⁴ vogels in paren en vleermuizen in individuen geteld			

Gezien de aard van de werkzaamheden (sloop- en nieuwbouw) en de aangetroffen vaste rust-, verblijf- en nestplaatsen en de bijbehorende aantallen valt dit project onder de **reguliere ontheffing**.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient daarom voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger een ontheffing ex. artikel 3.5 aangevraagd te worden bij de Gedeputeerde Staten van de provincie.

In het kader van de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming zal een activiteitenplan opgesteld moeten worden. In het activiteitenplan zal onder andere ingegaan moeten worden op mitigerende maatregelen en een onderbouwing van het wettelijk belang van de aanvraag. Mitigerende maatregelen hebben betrekking op de werkzaamheden (werkwijze), tijdelijke effecten en definitieve maatregelen om het plangebied opnieuw geschikt te maken voor soorten.

Verder is er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of

vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoring niet toegestaan.

- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - Het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen;
 - Voorkomen van vestiging van rugstreeppad door het bouwterrein glad af te werken en geen ondieptes te laten ontstaan waar plassen in kunnen ontstaan (voortplantingswater voor rugstreeppad);
 - Het zorgvuldig verwijderen van de aanwezige vijvertjes, door deze vooraf te controleren op amfibieën en deze, wanneer aanwezig, wegvangen en verplaatsen naar geschikt habitat;
 - Werkzaamheden die tot verstoring van aanwezige fauna in en nabij de sloot leiden, voorkomen door buiten de kwetsbare perioden te werken.

5.3 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- Voor vleermuizen kunnen open stootvoegen aangebracht worden in muren, of vleermuiskasten worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- Als er weer een zolder of vliering wordt aangelegd, is het mogelijk deze niet helemaal te isoleren. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- Er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden. De huidige bebouwing is voor deze soort niet geschikt;
- Het creëren van een geleidelijke overgang van de sloot naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Leijtens, B., Quick scan flora en fauna Bilderdammerweg 6 - 32 te Kudelstaart. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2018.

Kennisdocument Huismus, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, (destijds; eerste versie van het protocol) in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol, versie 2017.

Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, (destijds; eerste versie van het protocol) in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol, versie 2021.

Websites:

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.rijksoverheid.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden: een Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en de gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief, dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling vormt de basis voor de aanvraag voor een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortenbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en project specifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort). Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen en eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het allereerst van belang te toetsen of er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor vogelrichtlijn soorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaande beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een

goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie beschermingsregimes:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen.

Voor Vogelrichtlijn soorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn zijn dat:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Voor nationaal beschermde soorten is dat:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

BIJLAGE 3

Gebiedsfuncties voor vleermuizen

De onderstaande definities zijn overgenomen uit het vleermuisprotocol.

Verblijfplaatsen

Alle typen verblijfplaatsen zijn beschermd.

- **Zomerverblijfplaats:**
Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.
- **Kraamverblijfplaats:**
Een verblijfplaats van een kraamgroep met vrouwtjes met jongen.
- **Paarverblijfplaats:**
Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsend mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)
- **Winterverblijfplaats:**
Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Het betreft bij soorten die jaarrond in hun leefgebied blijven nogal eens een voormalige paarplaats of een andere verblijfplaats. Er zijn bij soorten als gewone dwergvleermuis massawinterverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor kleinere groepen te onderscheiden.

Overige elementen

Indien aantasting van de onderstaande elementen het functioneren van een verblijfplaats aantast is bescherming aan de orde.

- **Vliegroute:**
Een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied of tussen verblijfplaatsen visa versa.
- **Migratieroute:**
Een vaste route van zomerleefgebied naar winterverblijfplaats of winterleefgebied en visa versa.
- **Foerageergebied:**
Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert.

BIJLAGE 4

Kaarten resultaten onderzoek